

K Ö S Z Ö N J Ü K , S P O R T !

Mikor ezt a címet leírtam, zavarba jöttem. Ciki ilyen cím egy cikknek egy nyugdíjas egyetemi oktatótól, aki sosem voltam leigazolt focista. Még csak rendes, rendszeres szurkoló se. Most is, 2025. szeptember 20-án, szombat 11 órára is a fiam jóvóltából és vele jöttem a kedves Orosháza városkába, mert az unokámék, a kiskunfélegyházi U-17-esek mérkőztek a győzelemesélyes helyi kortársakkal.

Bevallom, a sok szakértő mellett annyira sem értek ehhez a sporthoz, hogy azt se tudom, hogy is nevezik ma a posztokat, mely csapatok vannak az NB1-ben, milyen rendszerben folynak a nemzeti és a nemzetközi bajnokságok, sőt azt se, hogy ma melyik ország az Európa-, a világ- vagy az olimpiai bajnok. Csak az unokám révén ismerek egy-két sztárfocistanevet, köztük elsőnek *Antoine Griezmann*-ét, aki miatt, pontosabban az unokám kedvéért még egy-két Atletico-meccset is néztem.

Az ő neve mellé én odatettem ifjúkorom focistakedvencének, *Albert Flóriánnak* a nevét is, akiről az a szurkolói vicc maradt meg az emlékezetemben, hogy „Az egyik szurkoló kérdi a másiktól: »Tudod-e, mi a különbség Flóri meg az üllői úti fák között?« A tanácsstalan vállrándításra a válasz: »Hát, semmi. Csak az, hogy az üllői úti fák nem csípőre tett kézzel álldogálnak!«” Kortárs nyelvújító sportriportere, *Szepesi György* más különbséget is tudott, aki a mérkőzéseket *belülről figyelő Flórit* a maga extatikus gyönyörében így jellemezte az álldogálás utáni pillanatban: „*Albert megvillan! Gól! Góóó! Hihetetlen! Dőlnek körülötte a védők! Miniatűr cselek! Szinte láthatatlan, hogy miért nem bírják levenni lábáról a labdát. Soha, senkit meg nem rúg! Nem ütközik, nem bírják megrúgni! Mint a varázsló...*” Már akkor úgy véltem: *nem varázsló, hanem ember. Aki ugyanúgy vigyáz másokra, mint magára.* Mert tudja, hogy a sport nem élet-halál harc, hanem a legnemesebb küzdelem. Amelyben nem egymás ellen: *egymásért harcolunk*, hogy kihozzuk a másikból is a legtöbbet, amivel az Isten erre a világra küldte.

Ma is így nézem a sportot. Különösen a futballt, a csapatsportokat. Amelyekben az ember nem csupán magáért, hanem a társaiért is küzd, úgy, hogy *felei az ellencsapat tagjai is*. Felelünk értük is. Hisz úgy is hívjuk őket, hogy „*ellenfeleink*”, akár a *feleségünket*, az *ügyfeleinket*... A mai egyszerűsítő és egyszerre ködösítő megfogalmazás szerint tehát én inkább lélektani (tudálékosabban „társadalom-lélektani”) szempontból nézem a futballt, és helyeslem a magyar focista-miniszterelnök okos sportrajongása nyomán kelt „futballakadémiák” létét, mert nagy beruházásnak tartom ezt a fajta testi-lelki nevelést, ha jól csinálják, akik csinálják.

Hogy kell jól csinálni? Sokan pontosan tudják, én nem. De érzem, hogy azok hatékonyak, akik az ifjúságnevelésben sem abból indulnak ki, hogy *pancser a Teremtő, mert csupa különböző embert teremtett*. Ezért mindenkit magukhoz hasonlítanak, és aki nem olyan, nem úgy cselekszik, nem úgy gondolkodik, ahogy ő, az rosszul csinálja. Az orosházi mérkőzés előtti délután belepillantottam a félegyháziak edzésébe. A támadókat gyakoroltatták, hogy miképp kell hibázásra készíteni az ellencsapat védelmét. Galád dolog, de kiváló emberpróba mindkét félnek.

Épp az unokámnak kellett volna egy ilyen helyzetből gólt szereznie, de egy csellel többet csinált. Azonnal felhangzott L-bá' kiáltása: „*Z, ez már nem fér bele!*” Unokám összeszorított foggal futott vissza a helyére. „*Nem hallom, Z!*” cserdített feléje ismét L-bá' szava. „*Igen...*” kelletlenkedett lányosan Z, és a következő akciót góllal zárta. Megnyugodva ballagtam el a drótkerítéstől. Én nem szavaztam volna az anyukákkal, akik nemrég felháborodott rajokban kifogásolták L-bá modorát, noha nekem is az a véleményem, hogy *az anyukák dolga vigasztaló szeretetbe bugyolálni a férfifájdalmat*.

De *nem férfiellenesen!* A kibírt fájdalomból lesz a *férfierő*, mely a nőt és a kicsinyke embert megvédi, akit *ő szül, a férfitől*. És *nevelnek együtt*, mert külön az se megy.

A másik edzőjével már Orosházán, a pálya mellett találkoztam. Aggódva kísérte a fiúkat, dirigálta őket, ahogy illik. A hibázásokat nem kommentálta, de szünetben, zárt körben, biztonnal ki-ki megkapta a magáét. Tán jóvátévő tanácsokkal, utasításokkal, amit a fiúk várták. Igaz, az eredmény tükrében nem várhattak vigaszra, de sok dorgálásra sem, hisz ők vezettek az esélyes csapat ellen. Az orosházi fiúk szülei már idegesek voltak. A bíró nem adott meg egy tumultusból született lesgölt. Közvetlen közelben volt. Bátor ember, gondoltam. Az ellencsapat fegyelmezetten fogadta a döntést, hisz ők is ott voltak.

A második félidő kegyetlen hajtással pörgött. Az Orosháza egyenlítés közelbe került. Egy ütközés után az egyik félegyházi fiú a fűvön maradt. Fütty harsant a pályán is, a nézők közül is. A bíró megállította a mérkőzést, a fekvő fiú felé futott. Az egyik néző bekiabált: „*Hagyd, spori, szimulál!*” A bíró megállt futtában, és a bekiabálóhoz fordult: „*Nekem kötelességem, hogy megnézzem a sérültet!*” A tápáskodó sráchoz lépett, és maga segítette talpra.

A hazai csapat hősiesen hajtott, ha már nem is annyira a várt győzelemért, de egy nagyobb arányú vereség elkerülésére. A Félegyháza a vezetést akarta megőrizni, ha lehet, még fokozni, de legalább a vezetés után a kiegyenlítést elkerülni. Egyszóval mindkét csapat tiszteletet érdemlő erőbevetéssel küzdött. Kezdek túlfeszülni az idegek, s a hazai kapu előtt egy gólveszélyes helyzetben összeakaszkodtak a fiúk. A bíró sípja élesen hasított a felforrósodott levegőbe. Megállította a játékot, és a kakaskodókhoz rohant. Sajnos, az unokám is köztük volt.

Hármukra mutatott, és határozott mozdulattal maga elé sorakoztatta őket, majd rájuk förmedt, hogy a pályán és a nézői tereken is mindenki hallhatta az indulatos dorgálást: „*Maguk mit szerepelnek a pályán?! A fiúk kissé megszeppenve, de egyenes derékkal álltak előtte. Senki se mentegetődzött, senki se vádolt senkit. A bíró határozott mozdulattal előrántotta a sárga lapot, és föléjük emelte. A fiúk lehajtották a fejüket, büntudattal megfordultak, a bíró beväste a számaikat, és folytatódott a játék. „A második sárgám”, mondta hazafelé a kocsiban az unokám. A figyelem a fegyelem testvére a magyarban, írtam neki az este.*

Meccs után páran megvártuk a játékvezetői hármast. A fiam megköszönte nekik a remek vezetést. Nekem egy kézfogásnyi idő jutott arra, hogy a bíróhoz szóljak: „*Te kolléga vagy. Kiváló pedagógus, aki egyszerre neveled a szurkolókat és a játékosokat arra, hogy a sport egészség és emberi tisztesség.*” A félegyháziak boldogan, de együttérzéssel ünnepeltek. Az orosházi anyukák szomorkodtak, a fiúk vérmérséklet szerint keserűen, vagy épp könnyekkel küszködve tartottak az öltöző felé. A 4:3-as végeredmény mégis csak hazai vereség...

„*Jók voltak, fiúk. Kis szerencsével lehetett volna fordítva is, vigasztaltuk őket elmentükben. Csak így tovább! Valamikor majd együtt fociztok ezekkel a félegyházi fiúkkal a magyar válogatottban.*” A lányok gyönyörködve, ki-ki némi búval vagy csöndes büszkeséggel nézte az előttünk elvonuló, jóvágású, izmos legényeket. Talán már jövőre párjukat látták bennük. Eszembe jutott, hogy közülük ketten a hideg járdára terített kabátjukon üldögéltek a szünetben. Meglepődtek, amikor egyiküknek a kezem nyújtottam, hogy fölsegítsem: „*Megfáztok lányok! Azt a 3-4 stramm gyereket valakinek még meg is kéne szülni!*”

Ilyen találkozások voltak Orosházán. Jó volt látni ezeket a jövőképes fiatalokat, akik hamarosan felnőtt férfiak és hozzájuk való, *értékes nők* lesznek, akik megérdemlik majd, hogy kézen fogja őket egy *férfias férfi* ezek közül a fiúk közül, hogy az élet ennél is nagyobb tétű mérkőzéseire együtt induljanak el velük. Akik tudnak felelni egy csapatért, a csapattársakért. Azok majd tudnak *felelni egy életre-társért, a családjáért*. Ez mind a futballmeccs élménye volt. Köszönjük mindüknek, *Bíró sorstárs...*

Győri-Nagy Sándor
kultúrökológus